

A Kúria Dr. Czuglerné dr. Ivány Judit ügyvéd által képviselt felperesnek a Dr. Sz. Szabó Sándor ügyvéd által képviselt alperes ellen munkaviszony megszüntetés jogellenességének megállapítása és jogkövetkezményei iránt a Fővárosi Munkaügyi Bíróságnál 25.M.865/2011. szám alatt megindított és másodfokon a Fővárosi Törvényszék 55.Mf.632.852/2012/4. számú közbenső ítéletével jogerősen befejezett perében az említett másodfokú határozat ellen az alperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán a 2013. november 27. napján megtartott tárgyaláson meghozta a következő

ítéletet:

A Kúria a Fővárosi Törvényszék 55.Mf.632.852/2012/4. számú közbenső ítéletét hatályon kívül helyezi és a Fővárosi Munkaügyi Bíróság 25.M.865/2011/20. számú ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek - tizenöt nap alatt - 100.000 (százezer) forint és 27.000 (huszonhétezer) forint áfa együttes fellebbezési és felülvizsgálati eljárási költséget.

A másodfokú és a felülvizsgálati eljárás illetéke az államot terheli.

Indokolás

A felperes keresetében a munkáltatói rendkívüli felmondás jogellenességének megállapítását és az ehhez fűződő jogkövetkezmények alkalmazását kérte, eredeti munkakörben történő továbbfoglalkoztatásával.

A Fővárosi Munkaügyi Bíróság 25.M.865/2011/20. számú ítéletével a keresetet elutasította, és a felperest perköltség viselésére kötelezte azzal, hogy a le nem rótt eljárási illetéket az állam viseli.

A munkaügyi bíróság által megállapított tényállás szerint a felperes 1987. szeptember 8-ától állt az alperes alkalmazásában szakszervezeti tisztségviselőként, erre tekintettel teljes munkaidő kedvezményben részesült.

Az R.R.I.B.I.H. megkeresésével 2010. december 29-én arról tájékoztatta a repülőtér biztonsági vezetőjét, hogy a felperessel szemben alkalmazást kizáró ok áll fenn, és kötelezte a felperes repülőtéri belépőjének visszavonására. Hivatkozott a légi közlekedésről szóló 1995. évi XCVII. törvény (Lt.) 67. § (7) bekezdés c) pontjában foglaltakra.

Az R.R.I.(L.) B.SZ.F.O. 2010. december 30-án tájékoztatta a munkáltatót arról, hogy a felperessel szemben alkalmazást kizáró ok áll fenn, és az alperes 2011. január 13-án kelt rendkívüli felmondásával a felperes munkaviszonyát megszüntette arra tekintettel, hogy az 1995. évi XCVII. törvény 67. § (7) bekezdés c) pontjában meghatározottak szerinti alkalmazást kizáró ok áll fenn. Hivatkozása szerint a felperes repülőtéri belépőjének letiltására 2010. december 29-én került sor. A büntetőeljárás megindítása következtében a felperes a repülőtér zárt területére nem léphet be, és a légi közlekedés területén nem foglalkoztatható. A rendkívüli

felmondás szerint az 50/2003. (XII.18.) BM rendelet 5. § (1) bekezdésében foglalt szabályok kötelezik a munkáltatót, hogy a munkavállaló foglalkoztatására irányuló jogviszonyának megszűnését az illetékes rendőri szervnek nyolc napon belül jelentse be. A BM rendelet szabálya akként értelmezendő, hogy a munkáltató az érintett személy munkaviszonyát nem tarthatja fenn. A rendkívüli felmondás tartalmazza azt is, hogy a felperes a vele szembeni büntetőeljárás megindításáról a munkáltatója részére semminemű tájékoztatást nem adott, ezen magatartásával megsértette az 1992. évi XXII. törvény (rég. Mt.) 3. § (1) bekezdésében meghatározott kötelezettségét.

A munkaügyi bíróság álláspontja szerint - utalva az Mt. 96. § (4) bekezdésére és 6. § (4) bekezdésére - a munkáltatói intézkedés nem késett el.

Az L. tájékoztatása szerint alkalmazást kizáró ok áll fenn, mivel a felperes három évi vagy ennél súlyosabb szabadságvesztéssel büntetendő vétség elkövetésének megalapozott gyanúja miatt büntetőeljárás alatt áll. Megállapítható, hogy az általa tanúsított magatartás következményeként került sor arra, hogy a felperessel szemben büntetőeljárás megindítására került sor, ez pedig alkalmazást kizáró oknak minősül, amelyre tekintettel a munkaviszony fenntartása objektíve lehetetlenné vált. Az elsőfokú bíróság ebben a körben utalt a légi közlekedésről szóló 1995. évi XCVII. törvény (Lt.) 67. § (7) bekezdés c) pontjában, az 50/2003. (XII.18.) BM rendelet 5. §-ában, valamint az Mt. 77/A. § (2) bekezdésében, illetve a 10. §-ának (1) bekezdésében foglaltakra.

A munkaügyi bíróság kifejtette, hogy a felperes szakszervezeti tisztségviselő volt, aki teljes munkaidő kedvezményben részesült, ennek ellenére jogosultsága volt az elzárt területekre történő belépéshez. Az a törvényi kitétel, hogy „nem foglalkoztatható” nem jelenti azt, hogy az alperesnek kötelessége lett volna a munkaviszonyt fenntartani, és egyéb módon megoldani az alkalmazhatóságot kizáró ok miatt fennálló időszakot, tekintettel arra, hogy a felperes belépő kártyával nem rendelkezett, feladatait ellátni nem tudta.

Az elsőfokú bíróság megalapozatlannak találta a felperes rendeltetésellenes joggyakorlásra való hivatkozását, továbbá a szakszervezeti hozzájárulás beszerzésének elmulasztására alapított felperesi állítást.

A felperes fellebbezése folytán eljáró Fővárosi Törvényszék 55.Mf.632.852/2012/4. számú közbenső ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta és megállapította, hogy az alperes 2011. január 13-án kelt rendkívüli felmondásával jogellenesen szüntette meg a felperes munkaviszonyát. Erre tekintettel elrendelte a felperes eredeti munkakörben történő továbbfoglalkoztatását, a követelés összegére nézve pedig az eljárás folytatása céljából az iratokat visszaküldte az elsőfokú bíróságnak.

A másodfokú bíróság álláspontja szerint a rendkívüli felmondás Mt. 10. § (1) bekezdésére történő hivatkozása azt tükrözi, hogy a

munkáltató önmagában a büntetőeljárás megindítását tekintette a felperesi alkalmazást kizáró oknak. A másodfokú bíróság e körben rámutatott, hogy ezen törvényi rendelkezés a perbeli jogi helyzetre nem alkalmazható. A felperesi munkaviszony nem érvénytelen megállapodás alapján jött létre, továbbá a felperessel szemben folyamatba került büntetőeljárás sem olyan ok, amely utóbb érvénytelenné tette volna a felek közötti megállapodást (munkaszerződést). Az Mt. 10. § (1) bekezdés második fordulata sem értelmezhető úgy, hogy az érvénytelen megállapodáson alapuló munkaviszony „azonnali hatállyal” történő felszámolása mindenképpen és kizárólag rendkívüli felmondás útján lehetséges.

A munkáltatói intézkedésből kitűnően az alperes elsődlegesen a büntetőeljárásra figyelemmel értékelte úgy, hogy a munkaviszony fenntartása ellehetetlenült, ezzel összefüggésben maga sem hivatkozott közvetlenül munkavállalói magatartásra, arra csak mintegy mögöttes okként utalt. Nem állapítható meg olyan felperesi magatartás, amely a felek közötti jogviszony fenntartását ellehetetlenítette volna, vagy amely egyébként azzal okozati összefüggésbe lett volna hozható.

A másodfokú bíróság álláspontja szerint a törvény a meghatározott büntetéssel sújtandó bűncselekmény miatti eljárást nem alkalmazást kizáró okként határozza meg, hanem olyan körülményként, amely a repülőtér zárt területén történő foglalkoztatást - meghatározott ideig - nem teszi lehetővé. Önmagában tehát a büntetőeljárásra figyelemmel nem köteles a munkáltató a munkaviszony megszüntetésére. Ha mégis úgy ítéli meg, hogy annak fenntartása a büntetőeljárás jogerős befejezéséig számára terhes, módja van a munkaviszony megszüntetésére, nincs azonban olyan jogszabályi rendelkezés, amely a rendkívüli felmondás alkalmazását kötelezővé tenné.

A rendkívüli felmondás hivatkozott arra is, hogy a felperes megsértette az Mt. 3. § (1) bekezdésében foglalt együttműködési kötelezettségét, amikor a büntetőeljárás megindításáról nem tájékoztatta a munkáltatót. Ez az Mt. 96. § (1) bekezdésén alapuló felmondási indok önmagában nem minősül olyan minősített kötelezettségszegésnek, amely rendkívüli felmondás alapjául szolgálhat. Sem munkaszerződés, sem munkaköri leírás, sem valamely belső norma nem tette a felperes kötelezettségévé, hogy a vele szemben indult büntetőeljárást nyomban vagy meghatározott időn belül a munkáltatónak bejelentse.

Az alperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős közbenső ítélet hatályon kívül helyezését és a jogszabályoknak megfelelő elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte a felperes áfa-val növelt perköltség fizetésre kötelezése mellett.

A felülvizsgálati hivatkozás szerint az Alkotmánybíróság több határozatában is leszögezte, hogy a foglalkozás szabad megválasztására vonatkozó alkotmányos jog nem zárja ki, hogy a különböző tevékenységek gyakorlásához az arra vonatkozó jogszabályok speciális feltételeket és követelményeket írjanak elő.

E körben az alperes utalt az Mt. 77/A. § (4) bekezdésében, valamint az Mt. 10. § (1) bekezdésében foglaltakra.

A felülvizsgálati érvelés szerint felperessel szemben büntett vagy három évi, illetve ennél súlyosabb szabadságvesztés büntetéssel büntetendő vétség elkövetésének megalapozott gyanúja miatti büntetőeljárás megindítása önmagában alkalmazást kizáró oknak minősült.

Általános jogelv, hogy valamely jognyilatkozat jogszerűsége elbírálásánál nem annak elnevezése, hanem tartalma az irányadó. Így a konkrét munkáltatói intézkedés megítélésénél nem annak megnevezését, hanem tartalmát kell vizsgálni és értékelni. Így az elsőfokú ítélet helytállóan rögzítette, hogy a rendkívüli felmondás a munkaviszony azonnali hatályú megszüntetésére szolgált, és azt az alperes adott esetben megfelelően gyakorolta.

Az alperesi hivatkozás szerint a felperes kezdettől fogva tisztában volt a vele szembeni gyanúsítás részleteivel, így az Mt. 3. § (1) bekezdésére figyelemmel joggal volt elvárható tőle, hogy magatartását a munkáltatónak jelentse.

A felperes felülvizsgálati ellenkérelmet nem terjesztett elő.

A felülvizsgálati kérelem alapos.

A Pp. 275. §-ának (2) bekezdése értelmében a Kúria a jogerős határozatot csak a felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem keretei között vizsgálhatja felül. Ezért a jelen eljárásban kizárólag a rendkívüli felmondásban felhozott indokok voltak vizsgálhatóak.

A felülvizsgálati eljárásban is irányadó tényállás szerint az R.R.I. 2010. december 29-én tájékoztatta a repülőtér biztonság vezetőjét a felperessel szemben fennálló alkalmazást kizáró okról azzal, hogy a repülőtéri belépőjének bevonása iránti haladéktalan intézkedés szükséges. A rendkívüli felmondás indokolása szerint is a belépő letiltása még azon a napon megtörtént.

A felperes munkaviszonyának megszüntetésére azért került sor, mert a megindult büntetőeljárás miatt a belépő kártya bevonása után nem tudott eleget tenni munkavégzési kötelezettségének, tehát a foglalkoztatása az ő oldalán felmerült okból lehetetlenült el. A belépő kártya bevonásáról az illetékes rendőri szerv az 1995. évi XCVII. törvény (Lt.) 67. § (7) bekezdés d) pontja alapján intézkedett. Erre akkor kerülhet sor, ha büntett miatt, illetve három évi vagy annál súlyosabb szabadságvesztés büntetéssel sújtható vétség elkövetésének megalapozott gyanúja miatt büntetőeljárás alatt áll légi közlekedés területén foglalkoztatott munkavállaló. A perbeli esetben a munkaviszony ellehetetlenülésére vezetett a belépő kártya bevonás, amely a felperes által elkövetett cselekmény miatt indult büntetőeljárásra tekintettel történt. A rendkívüli felmondás az indokolásában ezen körülményt rögzítette is. A felperes magatartása, amely a belépő kártya visszavonását eredményezte, az Mt. 96. § (1) bekezdésben foglaltak szerint rendkívüli felmondás jogszerű indokaként szolgálhatott.

A másodfokú bíróság azt helytállóan fejtette ki, hogy önmagában a

büntetőeljárásra figyelemmel a munkáltató nem volt köteles a jogviszony megszüntetésére. Jelen esetben azonban az alperes nem is volt elzárva a felperes munkaviszonyának akár rendkívüli felmondással történő megszüntetésétől, figyelemmel arra, hogy a belépő kártya megvonása után a repülőtér zárt területére nem léphetett be, és a felperes a munkáltatót az ellene indult büntetőeljárásról nem tájékoztatta. Megalapozatlan az a jogerős ítéleti megállapítás, miszerint a felperes erre nem volt köteles. Az Mt. 3. § szerinti együttműködési kötelezettség fennállt a munkaviszony lényeges elemére kiható körülmény változására figyelemmel, a felperes terhére rótt magatartások pedig együttesen megalapozták a jogviszony rendkívüli felmondással történő megszüntetését [Mt. 96. § (1) bekezdés].

A felülvizsgálati kérelemnek az Mt. 77/A. §, illetve ezzel összefüggésben az Mt. 10. §-ára történő hivatkozása téves, mivel a felperes esetében ugyan indult büntetőeljárás, azonban a foglalkozástól eltiltás [77/A. § (2) bekezdés] nem került megállapításra. Így az ehhez fűződő, kötelező jogviszony felszámolás nem volt alkalmazható.

A kifejtettekre tekintettel a Kúria a jogerős közbenső ítéletet hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta a Pp. 275. §-ának (4) bekezdése alapján.

A felperes a Pp. 78. §-ának (1) bekezdése alapján köteles az alperes részére megfizetni a fellebbezési és felülvizsgálati költséget.

A felperes munkavállalói költségkedvezményére figyelemmel a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 14. §-a alapján a felülvizsgálati eljárás illetékét az állam viseli.

Budapest, 2013. november 27.

Dr. Tallián Blanka s.k. a tanács elnöke, Dr. Mészárosné dr. Szabó Zsuzsanna s.k. előadó bíró, Dr. Hajdu Edit s.k. bíró

A kiadmány hitelével:

bírósági tisztviselő